

impeditum, ob quod non possit quis commode accedere in aliqua hebdomada ad tribunal penitentiae.

XCV. *Tenetur quis opera praescripta implere per semetipsum?*

Affirmo: Quia communiter hac est mens Pontificis.

Potestne uno actu quis lucrari duplicum Indulgentiam?

Affirmo: Si ea sit mens concedentis, quia ab eo hanc res dependet.

Quid si utraque Indulgentia sit plenaria?

Dico: Non posse unico actu lucrari; Quia prima plenaria, si revera obtineatur, remittit totam peccatum. Ergo nihil restat, quod tollatur per alteram. Vel certe utraque concurrit, ut duplex causa partialis ad eundem effectum.

Quid si sint duo opera, pro eodem die tamen?

Dico: Posse aliquem eodem die diversis horis per diversa opera plenariam obtinere indulgentiam, si tempore intermedio novam contraxit plenam temporalem per pccatum, de quo penitentiam agit.

Ratio: Quia adiunt omnia ad lucrandam Indulgentiam requisita.

Qui omni mortali & veniali culpa immunis in eo instanti, quo indulgentiam est lucratius, moritur, nonne continuo in celum evolat?

Affirmo: Ratio est: Quia nulla obstat remota; nimis nec culpa, nec peccata, ut causas supponit.

XCV. *Requiritur intentio per hoc opera lucrandi Indulgentiam?*

Dico: Actualis intentio non est absoluē necessaria, sed sufficit habitualis, aut interpretativa.

Ratio: Tum quia Papa concedens Indulgentiam non censetur aliam intentionem requirere, cum Bulla aliam non exprimat, sed solum dicat, Indulgentiam concedi p̄e visitantibus, v. g. Ecclesiam. Tum etiam, quia nec Indulgentia natura exigit aliam intentionem. Si enim unus justus alteri etiam ignoranti sua satisfactiones applicare possit, etiam summus Ecclesie Pastor poterit homini ignorantis a sensibus alieno, jamjam morituro thesaurum Ecclesie applicare.

QUÆRER VIII. Possunt Indulgentiae a lucrande aliis communicari, etiam defunctis? Aut à Papa concedi pro Purgatorio?

XCVI. Resp. i. S. Th. hic q. 27. art. 3. ad 2. ait: *Indulgentia non potest ad aliquem nisi ex intentione eius qui dat Indulgentiam.*

Resp. 2. Si Pontifex non concessit facultatem Indulgentias alteri, sive vivo, sive defunctis applicandi, frusta eis applicantur.

Ratio: Quia Indulgentia non operantur ultra intentionem concedentis, ut patet ex mox adductis verbis 3. *Thome.*

Resp. 3. Ut Indulgentiae applicate alteri prosint, debet uterque *nimirum* applicans & recipiens, esse in gratia, in Sententia probabili.

Ratio: Nemo potest alteri lucrari, vel applicare Indulgentiam, nisi prius eam fecerit suam; Sed non potest eam facere suam, nisi sit in statu gratiae, ut ante dictum. Ergo.

Resp. 4. Indulgentiam vivis, & defunctis concedi posse, definitum est à Leone X. contra *Lutetium*, & id probat Ecclesie praxis. Verum diversimode utrisque conceditur, *nimirum* vivis per modum sententia seu judicialis potestatis, eos a pena absolvendo; defunctis vero solum deprecative per modum suffragii, auxiliis, vel solutionis Deo facta per oblationem satisfactionum Christi, & Sanctorum ex Thesauri Ecclesie, quam Deus acceptat.

Ratio istius Differentiae: est: Quia absolutio judicialis est actus jurisdictionis in Subditos, & de illa intelligitur illud Christi: *Quodcumque soleritis super terram, non dixit sub terra: Sed defuncti, cum sint extra forum Ecclesie, non sunt amplius subditi ejus, bene tamen vivi. Ergo. Ubi*

Nota: quod animæ Purgatorii vivis sint unita vinculo Fidei & Charitatis, tamquam membra eiusdem corporis mystici. Unde S. Aug. l. 10. de Cis. cap. 9. ait: Neque etiam piorum animæ defunctorum ab Ecclesiis separantur, qua est Regnum Christi. Quia de causa nostris bonis operibus juvari possunt. Et quamvis (ut pote per fidem ambulantes) sint adhuc quadammodo Viatores, ultra ad Patriam tendentes, non tamen omnes viatores sunt subditi Papa, sed soli illi, qui sunt membra visibilia oculis Christi, quod Papæ pascendum est commissum: dicta autem unio per charitatem est invisibilis. Porro ut Papa eis possit concedere Indulgentiam per modum suffragii, Deo ex Thesauri Ecclesie offertudo sufficiens solutionem, premium, seu satisfactionem, non requiritur, quod habent jurisdictionem in defunctis, sed sufficit, quod habeat à Deo potestam in diuinum thesaurum, uti habet ab ratione in hoc Exam. ante n. 31. datum. Debet tamen concedi, quod concessio indulgentiarum pro defunctis, licet non spectet ad potestatem jurisdictionis, spectet tamen ad potestatem quandam clavium, qua Papa membris Ecclesie oculum aperit.

XCVII. Resp. 5. Licet positis omnibus requisitis Indulgentia in vivis infallibiliter habeat suum effectum, non tamen ita in defunctis.

Ratio: Quia Deo liberum est, dictum suffragium, vel solutionem admittere, vel non, cum ad hoc ex iustitia, seu virtute aliquis promissionis non sit obligatus. *Pro quo.*

Resp. 6. Probabilis est, quod Indulgentia pro defunctis date suum effectum solum habeant ex misericordia Dei, & juxta beneficium ejus; attentis tamen meritis eorum, (quibus applicantur) dum erant in via.

Ita S. Aug. in lib. de Cura pro mortuis, dicens: Quod Indulgentia, & suffragia illis solis defunctis possint, qui in hac vita meruerint, ut in Purgatorio.

Ratio: Tum quia Papa concedens Indulgentiam non censetur aliam intentionem requirere, cum Bulla aliam non exprimat, sed solum dicat, Indulgentiam concedi p̄e visitantibus, v. g. Ecclesiam. Tum etiam, quia nec Indulgentia natura exigit aliam intentionem. Si enim unus justus alteri etiam ignoranti sua satisfactiones applicare possit, etiam summus Ecclesie Pastor poterit homini ignorantis a sensibus alieno, jamjam morituro thesaurum Ecclesie applicare.

Ratio: Quod utrumque Indulgentiae a lucrande aliis communicari, etiam defunctis? Aut à Papa concedi pro Purgatorio?

XCVIII. Resp. i. S. Th. hic q. 27. art. 3. ad 2. ait: *Indulgentia non potest ad aliquem nisi ex intentione eius qui dat Indulgentiam.*

Resp. 2. Si Pontifex non concessit facultatem Indulgentias alteri, sive vivo, sive defunctis applicandi, frusta eis applicantur.

Ratio: Quia Indulgentia non operantur ultra intentionem concedentis, ut patet ex mox adductis verbis 3. *Thome.*

Resp. 3. Ut Indulgentiae applicate alteri prosint, debet uterque *nimirum* applicans & recipiens, esse in gratia, in Sententia probabili.

Ratio: Nemo potest alteri lucrari, vel applicare Indulgentiam, nisi prius eam fecerit suam; Sed non potest eam facere suam, nisi sit in statu gratiae, ut ante dictum. Ergo.

Resp. 4. Indulgentiam vivis, & defunctis concedi posse, definitum est à Leone X. contra *Lutetium*, & id probat Ecclesie praxis. Verum diversimode utrisque conceditur, *nimirum* vivis per modum sententia seu judicialis potestatis, eos a pena absolvendo; defunctis vero solum deprecative per modum suffragii, auxiliis, vel solutionis Deo facta per oblationem satisfactionum Christi, & Sanctorum ex Thesauri Ecclesie, quam Deus acceptat.

Ratio istius Differentiae: est: Quia absolutio judicialis est actus jurisdictionis in Subditos, & de illa intelligitur illud Christi: *Quodcumque soleritis super terram, non dixit sub terra: Sed defuncti, cum sint extra forum Ecclesie, non sunt amplius subditi ejus, bene tamen vivi. Ergo. Ubi*

Nota: quod animæ Purgatorii vivis sint unita vinculo Fidei & Charitatis, tamquam membra eiusdem corporis mystici. Unde S. Aug. l. 10. de Cis. cap. 9. ait: Neque etiam piorum animæ defunctorum ab Ecclesiis separantur, qua est Regnum Christi. Quia de causa nostris bonis operibus juvari possunt. Et quamvis (ut pote per fidem ambulantes) sint adhuc quadammodo Viatores, ultra ad Patriam tendentes, non tamen omnes viatores sunt subditi Papa, sed soli illi, qui sunt membra visibilia oculis Christi, quod Papæ pascendum est commissum: dicta autem unio per charitatem est invisibilis. Porro ut Papa eis possit concedere Indulgentiam per modum suffragii, Deo ex Thesauri Ecclesie offertudo sufficiens solutionem, premium, seu satisfactionem, non requiritur, quod habent jurisdictionem in defunctis, sed sufficit, quod habeat à Deo potestam in diuinum thesaurum, uti habet ab ratione in hoc Exam. ante n. 31. datum. Debet tamen concedi, quod concessio indulgentiarum pro defunctis, licet non spectet ad potestatem jurisdictionis, spectet tamen ad potestatem quandam clavium, qua Papa membris Ecclesie oculum aperit.

XCVIII. *Quid si talis anima, pro qua sunt Indulgentiae & suffragia, non esset in Purgatorio?*

Ratio: Quod Deus ea applicet alteri, nisi tamen es, qui suffragia applicavit, intenderit ea alteri determinatae animæ applicare, si prior non indigent;

Ego sequitur, quod Indulgentiae, & suffragia particularia pro determinatis animabus suscepta, ac-

De Indulgentiis.

accidente Dei acceptantis misericordia non propositi illis, quibus in particulari applicantur; Ideo enim à summis Pontificibus constituant Altaria privilegiata: sicut communia Ecclesie suffragia prosumt Fidelibus defunctis in communis quoad refrigerium, & liberationem à pena.

QUÆRER IX. Translatu festo transferuntur Indulgenter?

XCIX. *Resp. i. Ceterum est, quod si festa aliqua per auctoritatem Ecclesie fixe translata sint, ut plura sunt, de uno die in alium, sint simul translate Indulgenter.*

Ratio: Quia haec censetur esse mens Summi Pontificis.

Resp. 2. Festo fori non quod forum, sed quod solidum Sacrum, & horas Canonicas translati, communiter non transferunt Indulgenter ei annexa, sed haec est lucranda die ordinaria.

Ratio: Hac censetur esse mens Pontificis, quam probat praxis Fidelium, de tali translatione nihil scientium. Et ita patet in festo Annuntiationis B.V. dum celebratur in Hebdomada sancta, Sacro & officio Canonico translati post Pascha.

Resp. 3. Festo etiam quod forum translati in diem, quo totus populus a servilibus cessat, & in quem Rubrica transferri volunt, transfertur etiam Indulgenter.

Ratio: & exemplum est idem, quod ante propositum Novae Legis ab ipsis etiam hereticis requisita: 1. Ut sit signum externum, quod est *Undio & Oratio*. 2. Ritus non ad veterem, sed ad novam Legem speciosus, & stabilis ac perpetuus; non enim fuit in Veteri Lege, nec est restitutus ab Apostolo ad certum tempus. 3. Promissio gratiae, qua est allevatio infirmi, & peccatorum remissio. 4. Christi institutio. De qua statim dicetur.

2. Pars de immunita institutione Christi, & quod etsi vocatur hoc Sacramentum solum promulgaverit, sufficienter constat ex dictis in citato Exam. 4. n. 28. ad q. 1. Resp. 1. & Resp. 3.

3. Pars Probat: Illud Sacramentum est unum species infima, quod solum habet unicam perfectam significacionem: Sed sic est de hoc Sacramento; licet enim habeant plures significaciones partes propter plures Aunctiones, haec tamen constitutum significacionem totalem, ob quam ratione in Eucharistia duas formæ partiales, & duas species consecrata solum sunt unum species infima Sacramentum. Ergo.

Phras de his tractare spectat ad Controversistas.

C. Resp. 1. Vocari Cruciatam, quia continet Indulgenter similes illis, quas Urbanus II. concessit insigniis Cruce subea, proficiscentibus ad recuperandam Terram Sanctam; quorum expeditione nuncupabantur Cruciatam.

Resp. 2. Est Bulla, quam Papa concessi Regi Catholicis Hispaniarum in subsidio Belli contra Infideles, continebat varia, & utilia privilegia. Dicitur concessio dicta Regi; quia, ut quia illius Bulla privilegia gaudent possit, debet Regi dare stipem seu certam pecuniam applicandam, non regio fastui sed bello contra Infideles. Hac Eleemosyna, (ut alii vocant) valet duos Argenteos, seu duos Regales, quos dicunt æquivalere 20. crucigeris monetas nostra.

Resp. 3. Hanc Bullam non solum possunt impetrare incolæ Hispanæ, sed & peregrini, ejusque Privilegia frui per annum tantum, nisi dent iterum duos argenteos, pro anno sequente.

Quas gratas, ac privilegia haec Bulla concedat, videare est in Authoribus, maxime Hispanis, apud quos solos haec Bulla viget. Inter alia habet omnes, & singulis Indulgenter Stationum.

Quomodo haec Bulla vindicetur à Simonia, videlicet potest ex dictis supra: in proprio loco de hoc viro. Non enim durar temporale pro spirituali, nec illis dubios argenteis emanunt Indulgenter, sed sicut pro aliis Indulgenter injunguntur certa opera, etiam elemosyna in pecuniis dandæ, & hoc absque Simonia: Ita est & in presenti.

III. *Quomodo definitur hoc Sacramentum?*

Dico: Definiri metaphysicè sic: Est signum sacram, & efficax gratia in Unione infirmorum, sub prescripta verborum forma ad sanitatem menis, & corporis à Christo institutum. Vel: est Sacramentum à Christo institutum ad abstergendas peccatorum religias. Physicè vero: Est Unio sacri Olii

mentalium, ex concessione Bened. XIV. lucrantur indulgentias, ut videbit potest in Brevi exarato in Appendix.

EXAMEN IV.

De Sacramento Extrema Unctionis.

De quo S. D. agit in Suppl. d. q. 29. usque ad 33. inclusivæ.

Q UÆRER I. Extrema Unio est verum Novum Legis Sacramentum 2. Immediate à Christo institutum 3. Ex unum specie infima?

Cl. Responditur affirmativè ad omnes Quæstiui partes cum S. Th. q. 29. art. 1. 2. & 3.

1. Pars patet tum supra Tr. 11. Exam. 4. n. 41.

ad q. 9. Tum ex Epistola S. Jacobi ab ipsis hereticis recepta ut Canonica cap. 5. ubi ait: *Infirmatur quis in nobis, inducatur Presbyteros Ecclesie, & orientia Fidei salvos infirmos, & alleviabit eum Dominus; & si in peccatis sit, remittentur ei.*

Quibus verbis exprimitur omnia ad Sacramentum Novae Legis ab ipsis etiam hereticis requisita: 1. Ut sit signum externum, quod est *Undio & Oratio*. 2. Ritus non ad veterem, sed ad novam Legem speciosus, & stabilis ac perpetuus; non enim fuit in Veteri Lege, nec est restitutus ab Apostolo ad certum tempus. 3. Promissio gratiae, qua est allevatio infirmi, & peccatorum remissio. 4. Christi institutio. De qua statim dicetur.

2. Pars de immunita institutione Christi, & quod etsi vocatur hoc Sacramentum solum promulgaverit, sufficienter constat ex dictis in citato Exam. 4. n. 28. ad q. 1. Resp. 1. & Resp. 3.

3. Pars Probat: Illud Sacramentum est unum species infima, quod solum habet unicam perfectam significacionem: Sed sic est de hoc Sacramento; licet enim habeant plures significaciones partes propter plures Aunctiones, haec tamen constitutum significacionem totalem, ob quam ratione in Eucharistia duas formæ partiales, & duas species consecrata solum sunt unum species infima Sacramentum. Ergo.

Phras de his tractare spectat ad Controversistas.

C. Quando autem Christus hoc Sacramentum institutus?

Ad hoc DD. variè respondunt: Sentient aliqui, esse institutum, Marci 6. quando Apostoli sunt missi à Christo cum potestate sanandi infirmos per sacramentum, sed haec sententia non subsistit, quia illa Undio non ordinabatur immediate ad salutem animæ, sed ad curationem corporis per gratiam miraculorum, adéoque non erat Sacramentum. Alii tenent esse institutum in nocte Cœz, ut indicat Pontificale Romanum, docens: Christum Dominum in ea nocte benedixisse Christism, & Oleum infirmorum. Verum probabilius est, quod sit à Christo post Resurrectionem unâ cum Sacramentum Peccatorum.

Ratio: Quia hoc Sacramentum est institutum contra reliquias peccatorum: Ergo est complevūum & consummatum Sacramentum. Peccatorum: supponeamus ejus effectum, uti, & potestatem remittendi peccata post Resurrectionem Joan. 20. Apostolis datum. Ergo conveniens fuit, ut non institueretur ante illud, sed cum illo.

III. *Quomodo definitur hoc Sacramentum?*

Dico: Definiri metaphysicè sic: Est signum sacram, & efficax gratia in Unione infirmorum, sub prescripta verborum forma ad sanitatem menis, & corporis à Christo institutum. Vel: est Sacramentum à Christo institutum ad abstergendas peccatorum religias. Physicè vero: Est Unio sacri Olii

in quinque sensibus infirmi facta sub praescripta verborum forma.

QUÆRO II. Quæ est materia hujus Sacramenti?

CIV. Resp. 1. Materia remota hujus Sacramenti, simpliciter ad illud necessaria, est oleum olivarum. 2. Quid necessario non debet esse consecratum, sed aliquo modo benedictum. 3. Cuius benedictionis minister, ordinarius quidem est Episcopus. 4. Potest tamen simplex Sacerdos ex commissione Papa esse ejus minister extraordinarius. Ita S. D. q. 29. art. 4. 5. & 6.

1. Pars patet ex cit. verbis S. Jacobi: *Ungentes eum oleo; hoc enim est maximè lenitivum, adeoque significat effectum hujus Sacramenti; vinum vero lenit mordendo. Ergo.*

Dixi autem, *oleo olivarum; quia liquor olivæ principaliiter nominatur oleum; aliis vero liquoribus nomen olei accipiunt ex similitudine ad ipsum, sicut à pari patet de pane tritico, & vino viuis respectu Eucharistie. Et sicut vinum etiū ubique non crescat, potest tamen faciliè deportari, ita etiam est dicendum oleo olivarum.*

2. *Affirmo 2. Partis* est ex S. Tb. art. 5. cit. Quia materia hujus Sacramenti non fuit sanctificata per contactum Christi, sicut aqua in Baptismo, que non est necessario benedicenda. Ergo.

Dixi, *aliquo modo benedictum; Quia de valore hujus Sacramenti non requiritur benedictio facta sub certa verborum forma, ut Gonet, sed sufficit, modocumque fiat à debito ministro, servanda tamen est praxis, seu benedictio Ecclesie.*

3. *Affirmo 3. Partis* est: Quia convenienter est institutum à Christo, ut materia Sacramentorum, quibus Christus non fuit usus, preparetur a summis Sacerdotibus, *nimirum* Episcopis. Ergo.

4. Pars patet ex antiquissima consuetudine Ecclesie Orientalis, juxta quam ipsi Presbiteri oleum infirmorum benedicunt, quod non faciunt ex commissione suorum Episcoporum, cum illi reclamant, & velint eos mihi oleo ab Episcopis benedicere. Ergo ex tacita delegatione Papæ.

Notandum hic est differentia hujus Sacramenti à Confirmatione, cum enim hac majorem gratiae plenitudinem tribuat, non conferat validè, nisi in Christmate per Episcopum benedicto: ast Extrema Unctio (cum non tribuat tantam gratiam abundantiam) essentialiter non petit materiam ab Episcopo benedicendam immediata, sed sufficit mediate, scilicet per Sacerdotem ex commissione Episcopi saltem supremi.

5. *Affirmo 2. Materia proxima hujus Sacramenti* est Unctio ex dicto oleo facta in quinque sensibus.

Ratio: Materia proxima Sacramenti est illa, per quam applicatur materia remota, ut patet in ablatione respectu Baptismi: Sed per Unctionem infirmo applicatur oleum. Ergo.

CV. *Quid si Parochus solum habeat parum de oleo benedicendo, estime validum Sacramentum, si ad misericordia de non benedicendo?*

Affirmo: Valere & licere, si admisio fiat in parva quantitate.

Ratio: Quia modicum admisum trahit ad se benedictionem majoris, ut patet in aqua benedicta.

Quid si Sacerdos non habeat oleum novum, seu hoc anno benedicendum, sed solum antiquum?

Dico: Licitè & valide illo uitio in necessitate, extra quam eo utendo peccat; Quia agit contra ritum Ecclesie.

Quæ corporis partes sunt inungenda?

Dico: Organæ quinque sensuum, *nimirum* oculi, aures, nares, os, & manus.

Ratio: est S. Tb. hic q. 32. art. 6. in c. Quia quinque sensus sunt prima principia, & instrumenta peccandi; cum enim nihil sit in intellectu, quin prius fuerit in sensu, omnia nostra peccata actualliter à sensibus externis originantur. Ergo inungi debent oculi, propter visum; aures, propter audi-

tum; nares, propter odoratum; os, propter gustum; manus, propter tactum, qui in pulpis digitorum maximè viget.

Nota ex S. D. ibid. quod renes, & peles non sunt prima radix, & prima principia peccati, sed tantum secundaria, idèo eorum unctio non est de necessitate: possunt tamen inungiri, ubi est conusudo, qualiter intelligitur Conc. Flor. Sunt & alia membra peccati principia, maximè quoad exercitium, at genitalia, sed his *unctio non debet agnoscere*, ait S. D. idem ad 4. propter irreverentiam illarum partium, & honestatem Sacramenti.

Quid si homo v. g. mutilatus, vel etiam à nativitate careat aliquo tali membro, v. g. oculo, aure, potest ac debetne ibidem ungi.

Affirmo cum S. D. q. 32. art. 7. Ratio: Fortè enim peccavit per voluntatem in ordine ad illud membrum, & salem in radice habet potentias, quæ illis membris debentur. Es ergo inungendum, quantum propinquum fieri potest, ad partes illas, in quibus unctio fieri debinetur.

Estne inungendum iureque oculus, iureque auris?

Affirmo, secunda necessitate. Tum propter Ecclesiæ consuetudinem sub mortali obligamentem: Tum etiam, quia in iureque parte viget virtus potentia.

Non tamen est de essentia Sacramenti.

Ratio: Quia ex unius partis unctione sensus dicitur optimè unctus. Hinc licetum est ita ungere in gravi necessitate.

CVI. Sunt etiam Episcopis, & Sacerdotibus infirmis inungenda manus, cum jam sint unctæ in Ordinatione?

Affirmo Ratio: Quia sunt unctiones, & olea diverse rationis: Nam in Ordinatione Sacerdotali unctio fit oleo Cathecumenorum, in Episcopali vero fit Chrismate.

Sed quid judicas de praxi, iuxta quam in quibusdam Diocesis manus Sacerdotis, aut Episcopi infirmorum reverentiam sacri Ordinis solùm unguntur exteriori, seu in parte superiori?

Dico: Servandum esse ritum cuiusvis Diocesis, quando Papa illam diversitatem non improbat. Juxta Sibyllam in Rituali iussi Pauli V. edito prescribitur, ut *Sacerdotibus manus non ungantur interior, sed exteriori.*

CVII. Debetne Unctio fieri sub forma Crucis?

Dico: Non esse de necessitate Sacramenti, cum id nullibi sit statutum, bene tamen de necessitate præcepti graviter (saltē extra necessitatem) obligantis ex Ecclesiæ consuetudine.

Ordo Unctionis ab Ecclesiæ præscriptis esse de necessitate Sacramenti?

Dico: Non est. Ratio: Quia illius ordinis inversione non tollit perfectam hujus Sacramenti significationem.

Nomina saltē essent grave peccatum?

Affirmo, esse: quia esset contra Ecclesiæ consuetudinem in re gravi.

Quid sensus de quantitate olei infundendi?

Dico: Una gutta non sufficit, sed debet perfundi saltē pars sensus.

Ratio: Qualibet unctio debet esse tanta, juxta communem modum loquendi, ut sensus verè dicatur unctus: Sed ad hoc non sufficit una gutta. Ergo.

Estne de necessitate Sacramenti, ut unctio fiat immediato contactu ministri?

Dico: Non esse, sed fugiendam contagionem posse fieri virga oblonga verè oleo tincta, sic ut verè possit fieri unctio.

Ratio: Quia in hoc Sacramento attenditur Unctio, non instrumentum, quo fit.

Quid post Unctionem agendum cum illa virga?

Dico: Si sit aurea, vel argentea, est purganda propter reverentiam Sacramenti, & in similem usum aservanda. Si sit lignea, est comburenda, & cinerea in sacramentum mittenda.

QUE-

QUÆRO III. Quæ est forma hujus Sacramenti? CVIII. Resp. 1. Est hec: Per istam sanctam Unionem, & suam plissimam misericordiam indulget tibi Deus, quidquid deliqueristi per visum, auditum, olfactum, gustum, & tactum. Ita habet Ecclesia ex Traditione Apostolorum.

Nota, non esse de essentia, ut addatur ly in nomine Patris, & Filii, &c. Quia in hoc Sacramento non est professio fidei, ut in Baptismo, nec confertur spirituale robur ad pugnandum fortiter contra hostes SS. Trinitatis & fidei.

Ratio: 2. Forma hujus Sacramenti essentialiter est deprecativa.

Ratio ex S. Thom. quest. 29. art. 8. in Sed contra. Quia S. Jacobus efficaciam hujus Sacramenti attribuit orationi: *Oratio inquit, fidei salvati infinitum: Sed oratio est deprecatione.* Ergo.

Oppone 3. contra Resp. 2. Sacramenta Nova Legis physical efficient id, quod significant: *Sed deprecatione non efficit, salem physicæ, quod significat.*

2. Forma Sacramentorum Nova Legis producent effectum ex opere operato: sed hoc non conveniente deprecationi, seu orationi. Ergo.

Ad utrumque dist. min. Deprecatio secundum se sumpta, conc. ut subest institutioni Christi, neg. Vi de in Tract. de Sacram. in communione de causalitate eorum, Tr. 11. Ex. 2. num. 12.

Nota, quad efficacia hujus, vel alterius Sacramenti non sit mensuranda ex parte operis operantis, seu Ministri, sed ex parte operis operati, & secundum valorem, & efficaciam ex meritis Christi, cuius personam Sacerdos gerit, Sacramenti formam preferendo. Hinc licet de essentia orationis secundum se sit aliqua attentione ad Deum, non tamen est de essentia formæ hujus Sacramenti, ut formaliter forma est.

QUÆRO IV. Quis est effectus hujus Sacramenti, & quando conferetur?

CIX. Ante Resp. vide supra Tr. 11. Ex. 4. n. 47. quid in hoc Sacramento sit res tantum, Sacramentum tantum, & utrumque simul.

Ratio: 1. Primarius ac proprius hujus Sacramenti effectus est, tollere reliquias peccatorum, id est, causare gratiam eas tollentem. Patet ex Trid. test. 14. cap. 2. Et S. Thom. hic quest. 50. art. 1. in fin. corp. at: *Principalis effectus hujus Sacramenti est remissio peccatorum quod reliquias peccati, & ex consequenti etiam quod culpas, si eam invenerit.*

Declarat hoc ibidem: *Sicut Baptismus est quemadmodum spiritualis regeneratione, ita Extrema Unctio quemadmodum spirituali sanitati, vel medicatio. Sicut autem corporalis medicatio precepit corporalem vitam in medicato, ita spiritualis spirituali vitam. Et ideo hoc Sacramentum non datura contra deficiens, quibus spiritualis vita tollitur, scilicet contra peccatum mortale, sed contra illos deficit, quibus homo spiritualiter infirmatur, ut non habeat perfectius vigorum ad aliud vitam, gratiam, & gloriam. Et hic deficiens nihil aliud est, quam quedam debilitas, & ineptitudine, que in nobis relinquitur ex peccato actuali, vel originali: & contra hanc debilitatem homo robatur per hoc Sacramentum. Sed quia hoc robatur gratis facit, que recum non compatitur peccatum, id est ex consequenti, si inventi peccatum aliquod, vel mortale, vel veniale, quod culpm tollit ipsum, damnando non ponatur obes ex parte recipientis. Sicut etiam de Eucharistie & Confirmatione supra dictum est. Et ideo etiam Jacobus de remissione peccati conditionaliter loquitur dicens: Si in peccatis sit, dimittetur ei, scilicet quod culpm;*

non enim semper detet peccatum, quia non semper inventi, sed semper remittit quod debilitatem praeditum.

Ratio: 2. Probabilis est, quod hoc Sacramentum sit dandum pueris graviori infirmis, quamprimum sunt dohi ac peccati, adeoque, & Penitentia capaces, licet nondum habeant sufficientem discretionem pro susceptione Eucharistie.

Ratio: 3. Pars patet ex verbis Apostoli: *Infirmatur quis in vobis.* Hinc licet sanitas spiritualis sit principalis effectus hujus Sacramenti, illa tamen non datur, nisi supposita infirmitate corporali, ut patet ex S. Th. q. 32. art. 1. ad 2.

Ratio 2. prob. quam docet S. Thom. quest. 32. art. 4. Quia cum in infantibus usus rationis carientibus non sit religio peccatorum, non enim peccarunt Sacramenti. Effectus autem secundarius, *nimirum* sanitatis corporalis, cessat cessante primario. Ergo.

Ratio: 3. Pars patet ex verbis Apostoli: *Infirmatur quis in vobis.* Hinc licet sanitas spiritualis sit principalis effectus hujus Sacramenti, illa tamen non datur, nisi supposita infirmitate corporali, ut patet ex S. Th. q. 32. art. 1. ad 2.

Ratio 2. Probabilis est, quod hoc Sacramentum sit dandum pueris graviori infirmis, quamprimum sunt dohi ac peccati, adeoque, & Penitentia capaces, licet nondum habeant sufficientem discretionem pro susceptione Eucharistie.

Ratio: 3. Furiosus, & ambitus perpetuis non potest validè hoc Sacramentum administrari, minus licet, S. Tb. q. 32. art. 3.

Ratio: *Tum quia sunt sicut pueri, non quidem sat, sed iudicio. Tum etiam, quia hoc Sacramentum non datur nisi illis, qui illud aliquando agnoverunt, ut aliqualem reverentiam exhibeant. Et hoc ad differentiam Baptismi, qui est Sacramentum extrema necessitatis, & datur contra peccatum originale, quod non curatur in nobis ex nostro libero arbitrio.*

Ez 10. 1. Et colligitur, quid intelligatur per reliquias peccatorum.

Non enim per eas intelliguntur peccata mortalia, inadvenientes in confessione omissa, vel

abtrito, ut sit S. D. ibidem ad 2. Extrema Uincio vero datur principaliter contra actualia peccata, & non contra reliquias peccati originalis, nisi secundum quod sunt per actualia quoddammodo confortatae, inquit ibidem art. 4. ad 2.

Dixi, *amentibus perpetuis*; si enim haberent lucida intervalla, in quibus hoc Sacramentum recognoscerent, posset eis in illo statu conferri, juxta S. Thom. cit. art. 3. in c.

Opponit: Sufficit, hominem fuisse in peccato originali, quod probatur: Nam si datur homo adulterio, ut B. Virgo, qui tota vita, sive ante, sive post Baptismum nullum peccatum actuale commisit, illi hoc Sacramentum possit validè ministrari. Ergo.

Ad hoc negatur totum. Ratio est adducta pro R. 1. & pro Resp. 2.

Resp. 6. Hoc Sacramentum non est conferendum in quavis infirmitate, sed gravi, si ut iudicio peritorum zagravata apta sit inducere mortem, & de periculo timeatur. Ita S. Thom. quest. 32, art. 2.

Ratio: Quia hoc Sacramentum est ultimum remedium, quod Ecclesia potest conferre, quasi immedieate disponens ad gloriam. Ergo debet solidam illius infirmis, qui sunt in statu exequuntur.

Nota: hoc esse verum de periculo mortis non qualicumque, ut dum quis est ducendus ad patibulum, sed eo, quod est ex infirmitate naturali, vel ex accepto vulnera, non tam est expectantiam, usquecum infirmus jamjam velet exalare animam, sed dandum, quando adiuvat est integris sensibus, ut cum majori reverentia, & fructu recipiat. Si tamen negligetur sit, vel infirmus repente sensibus desistens, non si sui compos, non ideo omitendum, sed dandum est, si nimis sit talis, quo conserit, quod vixerit bene, & petetur, si usum rationis habet. *Hinc* graviter peccant Parochi (aif Catechismus Romanus) qui hujus Sacramentum exhibitionem differunt, usquecum infirmus sensibus, & ratione privetur.

XI. Resp. 5. Probabilis est, quod si quis verè sanus hoc Sacramentum suscipere, nihil suscipere, & graviter peccaret, & ipse conferens.

Ratio: Quia iusta dicta solus infirmus est subiectum capax hujus Sacramenti, ut patet ex verbis S. Jacobi.

Resp. 6. In eodem morbo, & morbi statu hoc Sacramentum non est iterandum. Si vero status morbi mutetur, & mortis periculum esse desit, potest iterari, quoties redit periculum mortis, modo inter utramque Uincionem notabile tempus intercedat.

Ratio: Quia hoc Sacramentum, in eodem morbi statu semel susceptum, sufficit ad effectus supra insinuatos infirmo necessarios; statu vero morbi mutato, & periculo redeante nova medicina est necessaria. Ergo.

Resp. 7. Qui hoc Sacramentum ministraret infirmo laboranti communis, & ordinario, & minimè periculoso morbo, mortaliter peccaret, Sacramentum tamen esset validum.

Ratio: Quia Apostolus per illa verba: *Infirmatur quis in vobis*, pro subiecto capaci agnoscit eum, qui est verè infirmus. Ergo Sacramentum esset validum. Verum quia esset contra communem sensum Ecclesiae, esset illicita administratio.

Resp. 8. De dispositione suscipientis loquendo, debet esse in gratia.

Ratio: Quia Extrema Uincio est Sacramentum vivorum.

Vide supra quod extra præceptum de suscipiendo in articulo moris Sacramentum Penitentie, & Eucharistie. Quia duo Sacraenta possunt etiam iterato suscipi, si infirmus post Extremam Uincionem, aliquando supervivat. Vide supra Tr. 11. Ex. 4. num. 43. an, & quomodo Eucharistia possit dari post hoc Sacramentum.

Quæro VI. Quis est Minister hujus Sacramenti?

CXII. Resp. 1. Hoc Sacramentum à solo Sacerdote valide administrari potest. Ita patet ex verbis citatis S. Jacobi: *Inducat Presbyteros.* Vide supra Ex. 1. n. 28. quod Diaconus v. g. hoc Sacramentum administrans, præterquam quod nihil faciat, insuper fiat irregularis, utpote exercens actum Ordinis non sibi. Item in Exam. 2. num. 68. quod Excommunicationem incurant Religiosi, sine privilegio, aut speciali licentia Parochi Clericis, vel Laicis Sacramentum Eucharistie, vel Uincionis ministrare, aut Matrimonio solemnizare praesumentes.

Excipiuntur ab hac Censura merito Religiosi pieatis zelo ducti, ex interpretativa Parochi licentia, infirmo in extrema necessitate consitulo, per Sacramentum exhibitionem subvenientes.

Resp. 2. Si Sacerdos ante omnes Uinciones perficas moreretur, potest alius peragere ubi prior debeat, & perficeri.

Ratio: Tum à pari de Eucharistia, si Sacerdos moreretur post Consecrationem panis: *Tum etiam,* quia, ut sit S. Thom. quest. 29. num. 2. ad 3. *Ministrorum pluralitas non tollit unitatem hujus Sacramenti,* quia instrumentaliter tantum operantur: *mutatio autem mortuorum non tollit unitatem operationis fabri.*

Nota: Tamen hic verba, que S. Thom. ibidem præmit: *Quoniam in Eucharistia, si post consecrationem panis morieratur Sacerdos, aliis possit procedere ad consecrationem vini,* incipiens ubi ille dimisit; *vel etiam incipiens à capite super altam materiam;* tamen, si dandum, quando adiuvat est integris sensibus, ut cum majori reverentia, & fructu recipiat. Si tamen negligetur sit, vel infirmus repente sensibus desistens, non si sui compos, non ideo omitendum, sed dandum est, si nimis sit talis, quo conserit, quod vixerit bene, & petetur, si usum rationis habet. *Hinc* graviter peccant Parochi (aif Catechismus Romanus) qui hujus Sacramentum exhibitionem differunt, usquecum infirmus sensibus, & ratione privetur.

Resp. 3. Hoc Sacramentum non contetur validè a pluribus Sacerdotibus, quorum unus profert formiam, & alter applicat materiam. Esset tamen validum, si unus Sacerdos inungere unum sensum, proferendo etiam formam pariamalem, & alter alterum, sive similis, sive successivus. Quid tamen non est licitum, nisi in extrema necessitate, in qua timeretur infirmus sine hoc Sacramento discessurus, nisi plures simul innungant diversos sensus.

1. *Pars* patet ex illis verbis S. Jacobi: *Orem super eum ungentes,* id est, qui ungit, debet orare, seva verba forma proferre.

Ratio 2. p. est à pari de Eucharistia, quæ sub sistit, si una Species consecratur ab uno, altera ab alio Sacerdote.

Ratio 3. p. Quia esset contra ritum totius Ecclesiae, tamen censeatur condescendere extrema necessitate.

Quæro VII. Quanta est necessitas hujus Sacramenti, & quanta obligatio ad illud (aliaque Sacramenta) ministrandum, presertim tempore pestis?

CXIII. Resp. 1. Hoc Sacramentum non est necessarium mediis ad salutem. 2. Nec necessarium est præcepti à Christo, vel Ecclesia positi. 3. Est tamen valde utilis.

Ratio 1. p. Quia hoc Sacramentum non facit ex imitico Dei amicum: supponit enim gratiam Dei, cum sit Sacramentum vivorum. Ergo.

Ratio 2. p. Quia tale præceptum nullibz extat.

3. *Pars* patet ex effectibus hujus Sacramenti super assignatis.

Ex quo sequitur, nullum sub mortali teneri ad hujus Sacramenti susceptionem secluso contemptu, sed contemptus est mortalis. Hinc S. Thom. 3. p. q. 65. art. 4. ad 3. ait: *Licet omnium Sacramentorum tempus sit saluti contrarius, non tamen est contemptus Sacramenti ex hoc, quod aliquis non curat accipere Sacramentum, quod non est de necessitate salutis;* aliqui omnes, qui non accipiunt Ordinem, & qui non contrahunt Matrimonium, contenerent bujusmodi Sacramenta. Hec de necessitate Sacramentorum videtur supra Tr. 11. Ex. 4. n. 44.

CXIV. Resp. 2. Probabilis est, quod quicunque animalium curam gerens sub mortali teneat Extre-

De Extrema Unctione.

tremam Uincionem suis subditis eam petentibus dare; peccet etiam graviter, si eam différat usquecum infirmus morieratur, vel (ut ante num. 110. Resp.

4. in Notabiliter dictum) sensibus destituantur.

Ratio: Quia Fideles, habent ius ad hoc Sacramentum, & curam gerentes, vi officii sui ad ejus ministracionem se obligant. Ergo.

Resp. 3. Ad Sacramenta ministranda strictius re-

nentur Parochi, quam Episcopi.

Ratio: Quia Episcopi sunt sicut causa universales, quæ operantur per causas particulares sibi subjeatas, ut Parochi Episcopis subiunguntur. Ergo Episcopi non tenentur, nisi in casu valde raro, & magne necessariis, ac in defectu Parochorum.

CXV. Certum est, quod Parochus teneatur suis Parochianis peste infectis, per se vel per alium, etiam cum evidentissimo pericolo exhibere Sacramentum Penitentie. Ita Christus Joan. 10. *Bonus Paro-*

chus tanta distanza esse potest, quæ non impedit audiendum. 5. Antequam cubiculum intret, fenestræ aperiri, aut ad purificandum acri, & pellendos noxiuos odores fortem suffum fieri curat. 6. Si possibile sit, faciat (ob rationem modi datum) ponit ardentem faculum inter se, & infirmum. 7. In porrectione sacrae Communionis, caveat, ne infirmum manu, vel digitis tangat; ob quod ei jubear, ut os sufficienter aperiat, labia distendendo. 8. In administratione Extrema Uincionis potest uti virga oblonga oleo tincta, que peste cessante est comburendæ, si lignea; vel ad similem usum pro alia necessitate asservanda, si sit argentea, bene tamen semper est mundanda, ex quacumque sit materia. 9. Consultat Medicos de medicinis preservativis, quas sedulò bimestris absentia, concessos a Trident. Sess. 23. c. 1. de Reform. Nec potest resignare, si nequeat haberi idoneus successor. Quia sic miles pro prælio, sic ille est conductus pro tali necessitate.

Resp. 5. Idem iutius, & probabilius assero de administratione Eucharistie, per se, vel per alium, nisi tamen sint circumstantiae, quæ merito excusent.

Ratio: Parochus ex justitia tenet curare, ut Parochianis sui implante Præcepta Divina, alisque non tantum in extrema sed etiam in gravi necessitate succurrere: sed iuxta dicta supra Tr. 12. Ex. 3. n. 42. est Præceptum Divinum de Eucharistia, non solum aliquoties in vita, sed etiam in articulo mortis per modum Vatici sumenda. Ergo.

Nota ex Sylcio, dari aliqua (licet non omnia) ex justitia solvenda, etiam cum evidenti vita corporalis pericoli. Tiale debitum habet miles de pugnando, vel excubias agendo cum periculo vita. Ita similiter in presenti.

Dixi in Resp. 5. nisi circumstantiae excusent: Ut 1. in casu, quo, si Parochus aliquibus dare Vaticum; est periculum, non alii morerent sine confessione, utpote quæ magis necessaria est, quam Eucharistia. 2. Si periculum vita in Parochi sit valde magnum, necessitas tempore communicandi in agro nulla vel modica, eo quod paulo ante communicaverit, & Parochus sit mortaliter certus de puntitate conscientiae ejus, de qua sit eum esse valide sollicitum. 3. Si periculum Parochi sit grave, & per ejus mortem popularis destitueretur omni Pastore, qui subvenient pesteris, & tam citio, ac facile non possit haberi alius.

CXVI. Resp. 6. Non obstante parvo quodam periculo, si illud non sit mortaliter magnum, Parochus tenetur vel per se, vel per alium suis subditis pesteris infectis, conferre Extremam Uincionem, licet alia Sacraenta receperint.

Ratio: Quia hujus Sacramenti ministratio per se spectat ad officium Parochi, & licet non sit Sacramentum necessitatis, est tamen magna utilitas, ut dictum est: proinde Parochus ex consilio Medicorum sibi provideat de præservatis.

Ratio: Quia hujus Sacramenti ministratio per se spectat ad officium Parochi, & licet non sit Sacramentum necessitatis, est tamen magna utilitas, ut dictum est: proinde Parochus ex consilio Medicorum sibi provideat de præservatis.

Ratio: Quia hujus Sacramenti ministratio per se spectat ad officium Parochi, & licet non sit Sacramentum necessitatis, est tamen magna utilitas, ut dictum est: proinde Parochus ex consilio Medicorum sibi provideat de præservatis.

Ratio: Quia hujus Sacramenti ministratio per se spectat ad officium Parochi, & licet non sit Sacramentum necessitatis, est tamen magna utilitas, ut dictum est: proinde Parochus ex consilio Medicorum sibi provideat de præservatis.

Ratio: Quia hujus Sacramenti ministratio per se spectat ad officium Parochi, & licet non sit Sacramentum necessitatis, est tamen magna utilitas, ut dictum est: proinde Parochus ex consilio Medicorum sibi provideat de præservatis.

Ratio: Quia hujus Sacramenti ministratio per se spectat ad officium Parochi, & licet non sit Sacramentum necessitatis, est tamen magna utilitas, ut dictum est: proinde Parochus ex consilio Medicorum sibi provideat de præservatis.

Ratio: Quia hujus Sacramenti ministratio per se spectat ad officium Parochi, & licet non sit Sacramentum necessitatis, est tamen magna utilitas, ut dictum est: proinde Parochus ex consilio Medicorum sibi provideat de præservatis.

Ratio: Quia hujus Sacramenti ministratio per se spectat ad officium Parochi, & licet non sit Sacramentum necessitatis, est tamen magna utilitas, ut dictum est: proinde Parochus ex consilio Medicorum sibi provideat de præservatis.

Ratio: Quia hujus Sacramenti ministratio per se spectat ad officium Parochi, & licet non sit Sacramentum necessitatis, est tamen magna utilitas, ut dictum est: proinde Parochus ex consilio Medicorum sibi provideat de præservatis.

Ratio: Quia hujus Sacramenti ministratio per se spectat ad officium Parochi, & licet non sit Sacramentum necessitatis, est tamen magna utilitas, ut dictum est: proinde Parochus ex consilio Medicorum sibi provideat de præservatis.

Ratio: Quia hujus Sacramenti ministratio per se spectat ad officium Parochi, & licet non sit Sacramentum necessitatis, est tamen magna utilitas, ut dictum est: proinde Parochus ex consilio Medicorum sibi provideat de præservatis.

Ratio: Quia hujus Sacramenti ministratio per se spectat ad officium Parochi, & licet non sit Sacramentum necessitatis, est tamen magna utilitas, ut dictum est: proinde Parochus ex consilio Medicorum sibi provideat de præservatis.

Ratio: Quia iusta dicta hujs Sacramenti susceptio non cadit sub præcepto.

Dixi: communiter non tenetur; si enim continet, nec infirmus nec Sacramentum Penitentie, nec Eucharistie suscipere potuerit, tenetur Parochus cum certa vita periculo ei Extremam Uincionem impenderet.

Quæro VIII. Dixisti antea, gerentem curam animalium debere tempore pestis sibi providere de medis preservativis; quæ sunt illa?

CXVII. Resp. Talia media sunt v.g. 1. Sacerdos infirmis non utatur longa veste, ne illa eos tangat; nam & hoc tactu aliquis infici potest. 2. Non facile jejunus accedit ad eos. 3. Non nimium apriept, sed odore nares occidendo, & maxime halitus pro possibili fugiat. 4. Sub confessione tanta distanza esse potest, quæ non impedit audiendum. 5. Antequam cubiculum intret, fenestræ aperiri, aut ad purificandum acri, & pellendos noxiuos odores fortem suffum fieri curat. 6. Si possibile sit, faciat (ob rationem modi datum) ponit ardentem faculum inter se, & infirmum. 7. In porrectione sacrae Communionis, caveat, ne infirmum manu, vel digitis tangat; ob quod ei jubear, ut os sufficienter aperiat, labia distendendo. 8. In administratione Extrema Uincionis potest uti virga oblonga oleo tincta, que peste cessante est comburendæ, si lignea; vel ad similem usum pro alia necessitate asservanda, si sit argentea, bene tamen semper est mundanda, ex quacumque sit materia. 9. Consultat Medicos de medicinis preservativis, quas sedulò bimestris absentia, concessos a Trident. Sess. 23. c. 1. de Reform. Nec potest resignare, si nequeat haberi idoneus successor. 10. Sacramentis administratio non dia se detinet.

CXVIII. *Tenetum* etiam Magistratus Civilis ad ille media concurreat?

Dico: Tenet Parochis providere de medicinis, seu antidotis, saltem pretiosioribus, ac difficultioribus.

Item juxta peritorum medicorum consilium procurare remedia pro purgando pestilentem acri, ut ex plante auferantur sordes, pestifer accommodentur in hospitalibus, eum in finem extrahit, ut constituantur Medicis, Chirurgi, Pharmacopole, &c. *Item* ne pestiferorum mortuorum corpora jacenti diu inhumata.

Quæro IX. Si pestis tempore Parochi, aliquis Prælatis, sive iuste, sive iniuste absint, aut peste laborent, vel sint quidem presentes, sed nolint servire, tenentur ne quicunque ali Sacerdotes?

CXIX. *Resp. affirmativè*, nimis tenui lege Charitatis, & Justitia Legalis ministrare Sacramenta, est nulli animalium cura eis sit commissa.

Ratio: Quia ad casum tanta necessitatibus censentur omnes Sacerdotes in sua Ordinatione se obligasse, & pro eo obedientiam promisso Episcopo, tam Regulares quam Seculares, nimis, vel expresse, vel (eo ipso quod sint aut fiant incole, seu Diocesani) tacite. Ergo Episcopus omnibus in eo casu potest mandare.

Nota tamen, quod Religiosis maximè exemptis non debet id mandare in individuo, huic vel illi, sed Superiori, ut si exponat eos, quos sciret magis aptos.

Quid si Prelatus alicuius Ordinis exempli nollet permittere, ut illius suorum pareat Episcopo in eo casu mandanti, nec ipse velit quemquam exponere.

Dico: In tanta necessitate eos potius debere patere Episcopo mandanti, quam Superiori suo.

Ratio: Quia in casu positio (in q. 9.) Superior injuste contradicit.

Nota tamen, in eo casu Sacerdotes Seculares magis esse obligatos ad parendum, quam Religiosos, & ex his non exemptos magis, quam exemptos, ut patet, si considereretur, quid sit exemplo.

Vide supra Tr. 7. Ex. 5. n. 83. an & quando quatenus exponere vitam pro salute animæ proximi.

TRACTATUS XV.

De Sacramento Ordinis, seu Tribunal Ordinandorum.

PROLOGUS.

DEUS sua opera in sui similitudinem producere voluit, quantum possibile fuit, ut perfecta essent, & se est, sed etiam secundum quod alii infinti, hanc legem naturalem imposuit omnibus, ut ultima per media reducentur, & perfercentur, & media per prima, ut Dionysius dicit cap. 5. Eccl. Hier. Et ideo ut ista pulchritudo Ecclesie non decesset, posuit Ordinem in ea, ut quidam alii Sacramenta tradenter suo modo DEO in hoc assimilati, quasi DEO cooperantes, sicut & in corpore naturali quaedam membra alii influnt. Hac sunt verba Angelici Doctoris hic quas. 34. art. 1. in c. Qui de Sacramento hoc agit à quaest. 35. Suppl. usque ad 40 inclusive.

EXAMEN I.

De Examine Tonsurandorum, & Ordinandorum, ac de prima Tonsura, eius materia, forma, subiecto, ministro, officio, effectu, fine, obligatione, ac tempore collationis ejus.

QUÆR. I. Examinatori quærenti, quid petis? Quid respondendum?

I. Respondeo: Peto examinari pro prima Tonsura, vel quatuor Minoribus, pro Subdiaconatu, &c.

Tonsuram te prius sistere Examini?

Affirmo de omnibus tam Religiosis quam Clericis. Nam Trid. Sess. 23. de Reform. cap. 7. mandat Episcopos Sacerdotibus, & aliis prudentibus viris, peritis Divine Legi, ac in Ecclesiasticis sanctonibus exercitatis sibi auctoritate, ordinandorum genus, personam, etatem, institutionem, mores, doctrinam, & fidem diligenter investigare, & examinare, id est, strictè. Unde Episcopus non satisfaci sua conscientiae, faciendo solum Examen perfectoriorum, &c., ut solet dici, pro forma. Hinc Episcopos, & Examinateores graviter peccant approbando ad Ordines, praesertim sacros, ignorantes.

Nonne cum quibusdam potest mitius agi? Affirmo de Religiosis præcisè Choro deputatis, modo sciant legere, & cantare, ac intelligant quælegant, & similiis quorum scientias eos facit sufficiant, Ecclesiaz, & suæ Religiosis Ministros. Immo potest Episcopus illis, de quorum doctrina satis constat, exame omnino remittere; quia cessat eis finis.

Qualia Statuta Religio nostra quod hoc circa nostros Frates fecerit, videatur in nostris Constitutitionibus dist. 2. c. 14. tit. X. usque ad finem. Vide etiam supra Tr. 1. q. 1.

Tenetur ipse Episcopus interesse Examini, & quis ille?

Dico: Teneri per se, vel (uti fit in Germania) per suum Vicarium. Debet autem examen hoc constituere proprius Episcopus Ordinandi, ut statim dicetur fusus.

Quis Episcopus debeat Examinare Ordinandum ex sua ad aliam Diocesem dimissum?

Dico: Juxta Trident. incumbit Episcopo dimittenti, hic enim scire debet, quid, & quis pro Ecclesiæ sua utilitate serviat. Potest tamen ille examen committere, vel suo Vicario, vel Superioribus dimittendi, vel alii à judicatis idoneis, immo & Episcopo, ad quem dimittitur. Quod postremum non raro fit in Germania, praesertim dum ordinandus multum distat, v. gr. studiorum causa, a proprio Ordinario.

Nota tamen, quod Episcopus ordinando dimisum, & iam examinatus, si velit, possit denovo examinare, non tamen teneatur.

QUÆR. II. Quæ scientia est necessaria ordinando, Tonsurando, & minorista, & ex quibus ma-

teriis est examinandus?

II. De tonsurando Concil. Trid. Sess. 23. de Reform. c. 4. sic statut: Prima Tonsura non initiantur, qui Sacramentum Confirmationis non suscepserint, & Fidei rudimenti edoti non fuerint, quicque legere, & scribere neciant, & de quibus probabilis conjectura non sit eos, non secularis Judicis fugiendi fraude, sed ut fidelem cultum present, hoc vite genus elegerit.

Resp. 2. Ad Minoribus non sunt recipiendi, nisi qui intelligent saltem linguam latinam, iuxta Trid. ibid. cap. 11. simul tamen debent scire ea, que ad suum cuiusvis Ordinis officium spectant; quia alii ex fungi non possunt, cum tamen teneantur. Vide de scientia sq. Ex. 2. n. 15.

Resp. 3. Tonsurandi, & Minoribus initiandi solent examinari ex Rudimentis Fidei, quæ videri possunt ex Canisio. Quis sit dicendus Christianus? Quod signum Christiani, nimirum Crux? Quomodo hac formanda? Quæ in ea lateant Mysteria? Explicata supra de Baptismo Tr. 11. Ex. 5. n. 60 & 61. Item de Symbolo Apostolorum. Quotuplex sit Symbolum? De quo vide de Rode, Tr. 7. Ex. 1. n. 14. De Oratione Dominica, ejusque partibus, & Auctore. De Salutatione Angelica, & Authoribus ejus. De præceptis Decalogi, & Ecclesiæ, & quomodo contra ea pœnitent, de quo vide de Legibus in Tr. 6. Ex. 3. Item de Sacramentis in genere, & in specie quoad communia scitu necessaria. De eorum effectu primario, & secundario, scilicet gratia prima, vel secunda, & Charaktere, de quibus supra in propriis locis actum est. De divisione Sacramentorum in vivorum, & mortuorum, in iterabile, & non iterabile. De quibus vide Tr. 11. Exam. 2. n. 19. & 20. Item eodem Tr. Exam. 3.

Tandem examinandi sunt de his, quæ ad cuiusvis statum, & officium pertinent, quæ suggesterunt cursus hujus operi.

QUÆR. III. Quid est prima Tonsura? Quæ ejus materia, & forma? Quod subiectum? quis Minister? Quod officium? Quis effectus? Quis finis, & obligatio? Quod tempus collationis ejus?

III. Resp. 1. Prima Tonsura non est Ordo nec Sacramentum, sed solum dispositio ad Ordines, seu præambulum quoddam, habetque se tonsuratus respetu ordinaturum eo ferè modo, quo in aliqua Regione Novitius respetu Professorum.

Declarat ex S. Thom. hic quast. 40. art. 2. in c. Quia prima Tonsura non est Sacramentum, nec gratiam causat, nec charakterem imprimit, nec spirituali aliquam potestatem agendi aliquid circa Eucharistiam tribuit, sed solum a populo, seu seculari statu separati, Ordinum propriæ dictorum, Ecclesiastica jurisdictionis, Privilegiorum, ac Beneficiorum capacem facit, ad Ecclesiæ servitum, & ad psallendum in ea deputat. Vocatur autem *prima Tonsura*, quia est prima habilitatio ad Tonsuram Clericalem deferenda; quæ postea augebitur proportionabiliter, juxta majoritatem Ordinum.

Resp.

De Sacramento Ordinis.

Resp. 2. Prima Tonsura non habet veram materiam, & formam, sed quasi.

Ratio 1. p. Quia non est ordo, nec Sacramentum.

Ratio 2. p. Quia loco forma habet illa verba, qua profeta Episcopus: *Dominus, pars hereditatis meæ, & Calix mei: Tu es, qui restitus hereditatem meam mibi.* Et si quis condetur, loco materiae habet abscissionem capillorum.

Quid si tonsurandus sit calvus?

Dico: Eam ceremoniam debere taliter, qualiter potes fieri, & hoc sufficit.

Ex his prima Tonsura sic potest definiri: *Est leuis detonsio capillorum ab Episcopo Ceremoniis Ecclesiasticis facta, qua masculis tyrocinio mysteriorum Dei initiatu.*

Cum Tonsura haec sit ad modum corona?

Dico cum S. D. q. 40. art. 1. in c. Quia corona est signum regni, & perfectionis, cum sit circularis; qui autem sacris Mysteriis depalatur, specialiter debet tendere per nobis, & accipit dignitatem regiam, ergo. Et hinc est, quod prima Tonsura etiam vocatur corona.

Resp. 3. Subiectum capax prima Tonsura est mas Christianus, seu baptizatus, & confirmatus.

Ratio: Quia femina sicut non est capax Ordinis, ut patebit infra in Exam. 2. num. 12. ita nec prima Tonsura, quæ est dispositio ad Ordines. Et Baptismus facit Christianum, estque janua Sacramentorum, adeoque, & dispositionis ad Ordines. Ergo. Porro Confirmatio est de necessitate precepti, graviter obligantis.

Nota, requiri certam statem, nimirum septennum saltem, quia requiritus usus rationis: sine eo enim non potest scire rudimenta Fidei, ille autem solet adesse a te.

Qui Coronam, seu primam Tonsuram vult recipere, tenetur esse in gratia, & eo die comunicare?

Dico: Est de consilio, non de pœcepto.

Ratio: Quia iusta dicta non est Ordo, nec Sacramentum, nec gratiam causat, & potest etiam post prandium conferri.

Qui vult tonsurari licite, tenetur esse immunitis ad irregularitatem?

Ratio dubitandi est; quia juxta sacros Canonem Irregularitas solum impedit successionem Ordinum: Sed Corona non est Ordo. Ergo.

Affirmo. Ratio est: Licer Corona non sit ordo, facit tamen hominem habilem, & idoneum ad Ordines, & ad alia in declaratione Resp. 1. assignata, & quidem juxta Ecclesiæ statutum: irregularitas vero facti inhabent ad similia. Ergo talis pœnitent. Ex quo patet ad rationem dubitandi, dicitur, min. Ita tamen ut sit dispositio, & janua ad Ordines, conc. secūs, negatur.

Qui vult tonsurari quam vestem debet secum portare ut in induatur.

Dico: Debet super brachium sinistrum portare superpellicium, & in manu dextra candelam. Quare vocetur superpellicium, vide n. 5. in Resp. 2.

Ratio 4. Minister ordinarius, & per se prime Tonsura es solus Episcopus, & quidem proprius ipsius Ordinandi, seu initiandi.

Ratio 1. p. Quia deputatio ad Cultum Divinum per se debet fieri per summum Ministrum, ut arguit S. Thom. quast. 40. art. 2. ad 2. Dico, Ordinarius; quia ex commissione Papæ potest esse simplex Sacerdos.

Ratio 2. p. Actus jurisdictionis per se, & ordinariæ non fit nisi a Ministro ordinario, & proprio; Sed conferre primam Tonsuram est actus jurisdictionis. Ergo.

IV. Resp. 5. Officium Tonsurati est servire Ecclesiæ, & canere in Ecclesiæ. Quam ob rem vocatur etiam à quibusdam Psalmista. De Psalmista videtur intra in Ex. 2. ante n. 9.

Ratio 6. Effectus primæ Tonsuræ est, facere Cle-

ricum, ac capacem jurisdictionis Ecclesiasticæ, privilegiorum, & beneficiorum, prout dictum in declaratione R. 1. n. 3.

Ratio 7. Finis Corona, seu prima Tonsura, cultura ante dicta ex Tridentino, est, *Fidelis DEO cultum prestans.*

Ex quo sequitur, graviter peccare eum, qui suscipit Coronam præcisè idœo, ut fugiat forum saculare, in patet ex Trid. cit. Quia agit contra mentem Ecclesie, & non præstat Deo fidelem cultum. Et gravius peccatum est, si simul alatur ex proximis Ecclesiæ: sicut si quis ingredieretur Religionem animo non manendi, mortaliter peccaret, quia contra Religionis voluntatem alitur expensis ejus.

Quid si prima Tonsura insigniatur sine intentione ascendendi ultra?

Dico: Non peccat, ceteris paribus. Ratio: Tum quia id nullo Jure Divino, aut humano prohibetur. Tum quia illegitimus ex dispensatione Episcopi potest promoveri ad Minoribus, & ad simples beneficium, qui tamen non potest ascendere ultra, nisi altior dispensatio detur?

Quid si Tonsuram absque ulla speciali causa nubat?

Dico: Peccare venialiter. Ratio: Quia deserit statum, quem aliquo salem modo implicitè promovit Ecclesia. Vide supra Tract. 7. Exam. 3. num. 56. de eo, qui ab Ordinibus Minoribus retrocedit ad Laicatum.

Ratio 8. Pro Clerico præcisè tonsurato non est alia specialis obligatio, quam deferendi habitum, & Tonsuram.

Ratio: Quia nullibi in Jure invenitur alia.

Dico, præcisè tonsurato; si enim habeat Beneficium, vel sit Religiosus Choro adductus, tenetur ad horas. Ad castitatem teneatur ea ratione communia, quia quisvis ejus Laius.

Ratio 9. Pro conferenda Corona non est statutum certum tempus, sed potest conferri quotidiæ, sive dies festus sit, sive non: potest etiam conferri simul cum Minoribus.

Ratio: Qui Coronam suscipit in aliqua censura, fitne ex hoc Irregulariæ?

Dico: Non fit. Ratio: Quia nullibi in Jure statutum est.

QUÆR. IV. Dixisti ante, quod effectus Corona sit esse Clericum; dicit mihi: Quid est Clericus, vel Clericatus? Que ejus vestis? Que Privilegia? Que eis prohibita?

V. Resp. 1. Beatus Isidorus relatus in cap. 1. dist. 21. art. 5: Clericos bim appellatos credimus quia Matiariora electus est, quem primum per Apostolos legitimus ordinatum. Clericus enim gracilis Soni latine, vel hereditas dicitur. Propreter ergo dicti sunt Clerici, quia de sorte Domini sunt, vel quia Domini partem habent. Generaliter autem Clerici sumpcionantur, qui in Ecclesia Dei deserviunt. Hac ille. Hinc Clericus est status, seu dignitas eorum, qui ad Cultum Dei sunt deputati.

Ratio 2. Vestis Clerici præcisè tonsurati est superpellicium quo ab Episcopo tondente induitur. Vocabul superpellicium idœo, quia olim solebat deferri super tunicas pellicium de pelibus animalium factas. Amplius ejus significat innocentiam vitæ, que restringe debet in Clericis.

Ratio 3. Duo specialia sunt Privilegia Clericorum. Unum dicitur *Fori*, alterum *Canonicus*. *Primus* est extractio à Foro, seu iudicio saculari, ac civili ad Ecclesiasticum, ad quod reducitur immunitas, seu exemptione à tributis, sive gavellis, exactiōibus, &c. auctoritate laicis impositis, etiam quod bona patrimonialia, nisi sint res negotiationis exposita, & quidem non pro bono Ecclesiæ. De quo vide Tr. 9.